

Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 STOCKHOLM

Yttrande över rapporten *Regionkommuner i Norra Sverige*

Norrstyrelsen är en ideell förening som bildats av Landstinget Västernorrland, Västerbottens läns landsting och Norrbottens läns landsting samt Kommunförbundet Västernorrland, Region Västerbotten och Kommunförbundet Norrbotten för att förbereda bildandet av Region Norrland, enligt de tre landstingens ansökan till regeringen. Norrstyrelsen instämmer i huvudsak med Sweco Eurofutures slutsatser och lämnar i detta yttrande också övergripande synpunkter på den fortsatta beredningen av de tre landstingens ansökan om att få bilda en regionkommun

Region Norrland uppfyller alla kriterier

Av Sweco Eurofutures rapport framgår tydligt att två alternativ, Norrland 1 och Norrland 2, uppfyller de valda kriterierna och är mest förmånliga för såväl norra Sverige som samhällsorganisationen som helhet. Norrstyrelsen delar till fullo denna uppfattning.

Norrstyrelsen delar också bedömningen att Norrland 1 är att föredra av dessa båda alternativ, men konstaterar samtidigt att det för närvarande saknas politiska förutsättningar för det. Även alternativet Norrland 2 uppfyller alla kriterier och skulle, som framgår av rapporten, erbjuda stora vinster för norra Sverige, jämfört med dagens samhällsorganisation. Det överensstämmer också med den ansökan som Landstinget Västernorrland, Västerbottens läns landsting och Norrbottens läns landsting lämnat om att gemensamt bilda en regionkommun med arbetsnamnet Region Norrland.

Vi är väl förberedda på att bilda Region Norrland den 1 januari 2011

En enig Ansvarskommitté visade tydligt på fördelarna med att ersätta landstingen med större och mer kraftfulla regionkommuner. Regeringen meddelade i januari 2009 att denna reform kommer att genomföras och gav klartecken till de fyra första regionkommunerna. Samtidigt överlämnades övriga ansökningar till Kammarkollegiet, med beskedet att regeringen tar ställning till dessa ansökningar när kollegiet är klar med sin beredning. Det är alltså endast en tidsfråga innan regionreformen genomförs.

Sweco Eurofutures visar att det inte finns några hinder för regeringen att bevilja ansökan om att bilda Region Norrland den 1 januari 2011. Norrstyrelsen och de tre ansökande landstingen har redan kommit långt i förberedelserna. Arbetet med styrdokument, styrsystem och organisation är i full gång, och vid sidan av styrelsen är hundratals politiker och tjänstemän involverade i arbetet, i och utanför de berörda landstingen. Omfattande insatser görs också för att förankra och skapa delaktighet i detta arbete. Vi är väl förberedda för en regionbildning den 1 januari 2011.

En fördröjning skulle skapa betydande problem

Det är av stor vikt att denna process fullföljs. Mycket tid och energi har redan lagts ned på förberedelsearbetet, en investering som riskerar att gå förlorad om processen hejdas. En fördröjning eller – ännu värre – inget besked alls skulle också skapa oro och osäkerhet och riskerar att lägga en död hand över mer långsiktiga beslut. Det har vi inte råd med i en tid när samhällsekonomin ställer stora krav på kraftfulla åtgärder. Regionbildningen

erbjuder, som Sweco Eurofutures påpekar, en nystart i strävandena att nå ekonomisk balans på kort och lång sikt, genom att den ger skalfördelar och möjlighet till samplanering och bättre arbetsfördelning mellan olika vårdenheter. Ansträngningarna att bilda Region Norrland följs också med stort intresse i andra delar av landet, har vi erfarit, och kan ha stor betydelse för vilka initiativ som där tas.

Staten har dessutom ett eget intresse av att regionbildningsprocessen fullföljs och utmynnar i en länsindelning som möjliggör en effektiv statlig förvaltning. I direktiven till översynen av den statliga regionala förvaltningen (Dir 2009:62) anges att länsindelningen ska anpassas efter förändringar i landstingsindelningen, liksom att utredningen ska redovisas senast den 15 december 2012. Också det nya Trafikverket ska ha en regional närvaro som bör överensstämja med den framtida regionindelningen. Det vore förödande för regionaliseringsprocessen och därmed för strävandena efter att förnya den statliga regionala förvaltningen om bildandet av Region Norrland stoppas.

I ett första steg slås de tre landstingen samman till Region Norrland

För att Region Norrland ska kunna bildas den 1 januari 2011 krävs att regeringen beslutar om ny landstingsindelning senast den 31 december 2009. Detta görs naturligen genom att slå samman de tre landstingen odelade, enligt ansökan. Den närmare avgränsningen av regionen kan senare justeras genom att kommuner i gränsområdet ansöker om inträde eller utträde. Ett liknande förfarande tillämpades när Västra Götalands län bildades, då Habo och Mullsjö kommuner, på eget initiativ och efter folkomröstningar, anslöt sig till Jönköpings län. Det är dock Norrstyrelsens förhoppning att förutsättningar för en lösning enligt alternativet Norrland 1 ska skapas, när Region Norrland väl har bildats.

Norrstyrelsen vill slutligen också påminna om att regionaliseringsprocessen i norra Sverige har gott stöd. Den studie av hur invånarna i de fyra nordliga länen ser på regionbildningen, som Luleå Tekniska universitet, Umeå universitet och Mittuniversitetet gjort, visar att fler (34 procent) vill ha regioner än som vill behålla nuvarande indelning i län och landsting (29 procent). Stödet är också större och betydligt fler har en uppfattning än vid motsvarande skede i Västra Götaland. Där har stödet för regionen sakta men säkert ökat, allt eftersom den börjat leverera resultat. Opinionsundersökningar är värdefulla, men som exemplet från Skåne och Västra Götaland visar krävs det också politiskt ledarskap för att förnya samhällsorganisationen.

NORRSTYRELSEN

Kent Ögren
Ordförande

Jan-Åke Björklund
Projektledare